

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusasja number	123-24/279712
Otsuse kuupäev	18.07.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	osaühingu ARUNA-EHITUS vaidlustus Tallinna Haridusameti riigihankes „Rahumäe Põhikoolihoone fassaadide puhastus ja remont“ (viitenumber 279712) PROFFIABI OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, osaühing ARUNA-EHITUS, esindaja Tuulikki Laesson Hankija, Tallinna Haridusamet, esindajad Krista Keedus ja Svetlana Sheng Kolmas isik, PROFFIABI OÜ, esindaja juhatuse liige Andrei Jevass
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. **Rahuldada osaühingu ARUNA-EHITUS vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Tallinna Haridusameti 19.06.2024 käskkirja nr 1.-40/71 punkt 2 PROFFIABI OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise kohta.**
2. **Mõista Tallinna Haridusametilt osaühingu ARUNA-EHITUS kasuks välja lepingulise esindaja kulud 1592,50 eurot (käibemaksuta) ja riigilõiv 640 eurot.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 15.05.2024 avaldas Tallinna Haridusamet (edaspidi Hankija) riigihangete registris lihthankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Rahumäe Põhikoolihoone fassaadide puhastus ja remont“ (viitenumber 279712) hanketeate.

¹ Riigihangete seadus

2. 25.06.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) osaühingu ARUNA-EHITUS (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus PROFFIABI OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele (19.06.2024 käskkiri nr 1.-40/71, p 2).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 01.07.2024 kirjaga nr 12.2-10/123 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 04.07.2024 ja neile vastamiseks 09.07.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **osaühing ARUNA-EHITUS**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Pakkumuste esitamise tähtjaks laekus 3 pakkumust:

- PROFFIABI OÜ pakkumus summas 58 950 eurot;
- osaühing ARUNA-EHITUS pakkumus summas 134 800 eurot;
- OÜ Taleon Grupp pakkumus summas 136 088 eurot.

Hankija 19.06.2024 käskkirjaga nr 1.-40/71 tunnistati kõik pakkumused vastavaks (käskkirja p 1), PROFFIABI OÜ pakkumus edukaks (käskkirja p 2).

4.2. Kolmanda isiku pakkumuse maksumus (58 950 eurot) on 56,26% madalama maksumusega kui maksumuselt teise koha ehk Vaidlustaja pakkumus (134 800 eurot) ning 56,47% madalama maksumusega, kui kõigi ülejäänud kahe pakkuja pakkumuse keskmine maksumus (135 444 eurot).

Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumus oleks tulnud Hankija poolt tagasi lükata kui põhjendamatult madala maksumusega pakkumus. Kohustus põhjendamatult madal maksumus tagasi lükata tuleneb Hankijale ka pakkujate võrdse kohtlemise ja konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtetest (RHS § 3 p-id 2-3).

4.3. Hankijal tuli Kolmanda isiku pakkumuse maksumust hinnata sisuliselt ehk veenduda, kas Kolmanda isiku poolt pakutud hinnaga on võimalik hankelepingu täita. Seega tuli Hankijal sisuliselt kontrollida Kolmanda isiku pakkumuse maksumust.

4.4. Vaidlustajale ei ole kättesaadavaks tehtud Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse esildist, mistõttu ei ole Vaidlustajal alusandmeid, mille alusel oleks võimalik Kolmanda isiku poolt hankelepingu elluviidavust täielikult hinnata. Õiguskirjanduses on välja toodud, et ka alapakkumuse sisulise kontrolli puhul tuleks lähtuda üldisest alapakkumuse vaidluste tõendamiskoormise jaotusest ehk Vaidlustaja peab tõendama või vähemalt esitama usutavaid ja kontrollitavaid väiteid, et Hankija on teinud alapakkumuse kontrollimenetluses kaalutusvea.²

² *Ibid*, kommentaar nr 70, lk 755.

4.5. Vaidlustaja leiab, et Kolmandal isikul ei oleks võimalik teostada töid hinnaga 58 950,00 eurot järgmistel põhjustel.

4.5.1. Hankes on tööde tegemise tähtjaks 3 kuud alates lepingu sõlmimisest. Nimetatud aja (so 90 päeva) jooksul tuleb teostada nii tellingute montaaž kui ka demontaaž, fassaadi- ja katusetööd, ehitusplatsi koristus ja lõplik üleandmine. Arvestades tehnilises kirjelduses toodut on vajalik teha fassaadi- ja katusetöid ainuüksi ca 45 päeva (9 nädalat) ehk kokku peaksid olema tellingud, ehitusplatsi piirded jms tööohutuseks vajalikud elemendid ehitusplatsil vähemalt (arvestades asjaolu, et nimetatud peavad olema kohal ka puhkepäevadel) 63 päeva, millele lisanduvad nende paigaldamise ja äraviimise päevad. Arvestades nt 10m kõrguse ja 2m pikkuse tellingu päevast rendimaksumust 26,50 eurot (millele lisandub käibemaks), siis ainuüksi ühe tellingu kasutamise maksumus (63 päeva) on 1669,5 eurot (ilma käibemaksuta). Ehitisregistri andmete kohaselt on Rahumäe põhikooli hoone fassaadi pikkus ca 52m - ainuüksi tellingute rendi kulu ca 43 407 eurot (ilma käibemaksuta). Äriregistris avaldatud 2023 majandusaasta aruandest ei nähtu, et Kolmandal isikul oleks ehitustegevuseks vajalike tellingute jms olemas (majandusaasta aruanne vaidlustuse lisas 2).

4.5.2. Kolmanda isiku majandusaasta aruandest 2023 selgub, et 2023 oli tööl 7 töötajat ja töötasu koos maksudega oli 88 496 eurot, 2022 oli tööl 12 töötajat ja töötasu koos maksudega oli 213 912 eurot ehk töötaja kohta aastas 17 826 eurot ehk kuus 1485,5 eurot. Arvestades asjaolu, et vaidlustatud hankelepingu täitmise tähtaeg on 3 kuud, siis ainuüksi 2022 töötasust lähtudes on eeldatav 1 töötaja töötasu maksumus minimaalselt 4456,5 eurot.

Ehitusvaldkonna keskmine palgatase aastas on oluliselt kõrgem – „Ehitussektori 2023. aasta nelja kvartali keskmine töötasu oli 2122 eurot ja see kasvas aastaga 18,2%. Seega saavad, arvestades Kolmanda isiku poolt esitatud maksumust, Kolmanda isiku töötajad oluliselt vähem töötasu kui valdkonna keskmine töötasu on. Lisaks töölistele (vähemalt 1 brigaad) peab olema Hankija nõuete tagamiseks meeskonnas isik, kelle ülesanneteks on olla projektijuht ja objektijuht. Eeltoodust tulenevalt ei ole võimalik teostada töid sellise maksumusega nagu on Kolmas isik esitanud, kui ei toimu olulises mahus täiendavat finantseerimist muudest vahenditest.

4.5.3. Tehnilise kirjelduse kohaselt on Rahumäe põhikooli olemasoleval fassaadil kasutatud Weberi mineraalkrohvisüsteemi. Seega tuleb töömeetodite valikul lähtuda sellest, et olemasolev süsteem jääb alles ning toetab lisanduvat süsteemi. See seab nõuded nii parandustöödele kui ka kasutatavatele materjalidele. Arvestades vajadust teostada nii kruntimine, värvimine kui ka krohvimine, samuti hermeetikumide kasutamine ning arvestades remonditava pinna suurust, siis ei saa nimetatud materjalide maksumus olla väiksem kui 11 500 eurot.

4.5.4. Arvestades asjaolu, et minimaalne tööde teostamise aeg on 45 tööpäeva ehk ca 63 päeva, siis on oluline, et pakkumuse maksumus peab katma ka ehitusplatsi kulud, sh soojakud, ehitusaegne WC, ehitusaegsed tehnosüsteemid, vesi, elekter, aga ka jäätmekäitluse, kindlustuse ning koristuse. Vaidlustaja on seisukohal, et ainuüksi jäätmekäitluse (utiliseerimisele kuuluva aknaplekkide, ehitusprahi jms) maksumus on minimaalselt 1200 eurot.

4.6. Vaidlustaja esitas täiendavad seisukohad.

4.6.1. Hankija tugineb oma vastuses sisuliselt kahele peamisele väitele – (i) Kolmas isik on

Hankijale esitanud kinnituse, et Kolmanda isiku pakkumus sisaldab kõikide tööde maksumusi vastavalt tehnilisele kirjeldusele ning (ii) Hankijal ei olnud kohustust ka põhjendamatult madala maksumuse korral Kolmanda isiku pakkumust tagasi lükata, vaid tegemist oli Hankija õigusega.

Hankija väited ei ole õiged ning on vastuolus RHS-s sätestatu ning RHS-i üldpõhimõtetega.

4.6.2. Põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse kahtlust ei saa kõrvaldada üldsõnaliste ja deklaratiivsete kinnitustega.

Pakkuja selgitused RHS § 115 lg 1 mõttes peavad olema sellised, mille abil oleks hankijal võimalik sisuliselt kindlaks teha, kas pakkuja pakkumuse näol võib olla tegemist alapakkumusega või mitte. Pelgalt kinnitus selle kohta, et „*pakkumuses esitatud maksumuse esildis sisaldab kõikide tööde maksumusi vastavalt tehnilisele kirjeldusele*“ ei saa olla käsitletav sellise veenva tõendi ja selgitusena, mis Hankijal põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse kahtluse kõrvaldada saaks. Vastasel juhul muutuks RHS §-s 115 sisalduv regulatsioon sisutühjaks.

Seega ei nõustu Vaidlustaja Hankijaga, et Kolmanda isiku kinnitus oleks praegusel juhul saanud elimineerida Hankijal alapakkumuse kahtluse.

4.6.3. RHS § 115 lg-s 2 on välja toodud konkreetne loetelu ehitustööde hankelepingu või ehitustööde kontsessioonlepingu puhul alustest, mille esinemisel on hankijal kohustus põhjendamatult madala maksumuse esinemise kontrollmenetlus läbi viia. See aga ei tähenda, et Hankijal oleks nende riigihangete puhul, mis riigihanke piirmäära ei ületa (ehk mille maksumus jääb alla 150 000 euro), võimalik meelevaldselt jätta RHS § 115 lg 1 alusel alapakkumuse kontroll läbi viimata olukorras, kus Hankijal tekib või peab tekkima kahtlus alapakkumuse esinemisest. RHS § 115 lg-s 2 nimetatud kohustuslikud kriteeriumid ei ole ainsad indikaatorid põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse tuvastamiseks ning hankijal võib kohustus küsida pakkujalt selgitusi § 115 lg 1 alusel ka lg-s 2 nimetatuta asjaolude esinemisel.³

Lisaks kohalduvad nii RHS § 115 regulatsioon kui ka RHS-i üldpõhimõtted ka sellistele hankemenetlustele, mis ei ületa riigihanke piirmäära. Kohustus põhjendamatult madal maksumus tagasi lükata tuleneb Hankijale ka pakkujate võrdse kohtlemise ja konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtetest (RHS § 3 p-id 2-3). Kui hankija ei lükka tagasi sellist pakkumust, mis on nii madala maksumusega, et sellega ei ole võimalik hankelepingu hankija nõutud tingimustel täita, asetab hankija alapakkumuse teinud pakkuja eelisseisu võrreldes nende pakkujatega, kes on teinud majanduslikult jätkusuutlikku pakkumuse.⁴

Seega ei nõustu Vaidlustaja Hankija väidetega, nagu ei oleks Hankijal olnud praegusel juhul kohustust küsida Kolmandalt isikult täiendavaid tõendeid ja selgitusi võimaliku alapakkumuse osas.

4.6.4. Hankija vastusest tulenevalt nähtub, et Hankija on põhjendamatult madala maksumuse

³ Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. M.A.Simovart, M.Parind. § 115, komm 25, lk 745.

⁴ Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. M.A.Simovart, M.Parind. § 115, komm 66, lk 753.

kontrollmenetlust RHS § 115 lg 1 alusel ka alustanud ehk ka Hankijal endal tekkis kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus võib olla põhjendamatult madal. Hankija on aga põhjendamatult madala maksumuse esinemise kontrollmenetluse viinud läbi õigusvastaselt, aktsepteerides Kolmanda isiku paljasõnalist ja tõendamata kinnitust, et pakkumus arvestab kõikide tehnilises kirjelduses toodud töödega. Hankija ei saanud sellise kinnituse alusel Kolmanda isiku pakkumust õiguspäraselt vastavaks lugeda, vaid oleks pidanud pakkumuse tagasi lükkama.

4.6.5. Hankija on oma vastuses välja toonud, et Kolmas isik teostab kavandatud töid ilma tellinguid kasutamata. Vaidlustaja peab vajalikuks rõhutada, et Hankija eesmärgi saavutamiseks ja tööde kvaliteetseks teostamiseks ei ole võimalik töid teostada ilma tellinguid kasutamata.

Tööde teostamise tähtaeg on hankelepingu p-i 1.11 kohaselt 3 kuud alates hankelepingu sõlmimisest. Hankijal ei ole võimalik riigihankes hankelepingut sõlmida enne 01.08.2024. Sellest omakorda järeldub, et tööde teostamine toimub igal ka sügisel, kuivõrd oleks tööde teostamise tähtaeg sellisel juhul 01.11.2024, kusjuures eelnev kehtib vaid juhul, kui menetlusosalised vaidlustuskomisjoni otsust ei vaidlusta.

Tehnilise kirjelduse p-i 5 kohaselt peab tööde teostamise ajal olema fassaad kaitstud ilmastiku eest. Ilma tellinguid kasutamata ei ole võimalik hoone fassaadi ilmastiku eest kaitsta. Lisaks on oluline rõhutada, et ka Hankija ise on eeldanud tööde teostamisel tellingute kasutamist, kuivõrd hanke alusdokumendiks oleva lisa nr 2 „Pakkumuse maksumuse esildis“ rea nr 818 kohaselt on Hankija näinud kuluartikli nimetuseks ette „*Tellingud, lavad ja tõstukid*“. Seega on Vaidlustaja hinnangul Hankija väide, et Kolmas isik kavatseb töid teostada ilma tellinguid kasutamata kas selgelt ebaõige.

Tehnilise kirjelduse p-i 5 kohaselt tuleb edukal pakkujal teostada muuhulgas järgmised tööd:

- fassaadipesu survepesuriga, vetika ja seente tõrje biotsiididega
- fassaadi osaline parandustöö ja krohvimine
- fassaadi kruntimine ja värvimine
- akende ja aknaveeplekkide hermetiseerimine, vajadusel pikendamine/lisa veenina paigaldamine ja õige kaldega paigaldamine, et suunata sade- ja sulamisveed fassaadist eemale
- lahtise ja kahjustunud või pragunenud/murenenud krohvi eemaldamine, pragude avamine

Ühtegi eelnimetatud tööd ei ole ehitustehnoloogiliselt võimalik nõuetekohaselt teostada ilma tellinguid paigaldamata. Selle tõendamiseks esitab Vaidlustaja lisa 1 tõendi, mille kohaselt ei ole antud riigihanke tingimustest tulenevalt võimalik töid nõuetekohaselt teostada ilma tellinguid kasutamata.

4.6.6. Hankijal tekkis alapakkumuse kahtlus, kuid sellele vaatamata ei ole Hankija alapakkumuse kontrollmenetluse nn esimest etappi sisuliselt ja kontrollitavalt läbi viinud. Kohustus erinevate kulukomponentide suhtes tõendada, et Kolmanda isiku poolt pakutud hinnaga ei ole võimalik hankelepingut täita tekib alles sellisel juhul, kui Hankija on alapakkumuse kontrollmenetluse esimese etapi õiguspäraselt läbi viinud. Praegusel juhul on aga Hankija nõustunud üksnes Kolmanda isiku üld- ja paljasõnalise kinnitusega.

Kolmas isik ei ole küll selgesõnaliselt väitnud, et teostaks töid ilma tellinguid kasutamata,

kuid on Kolmanda isiku vastusest võib aru saada, et Kolmas isik ongi plaaninud töid teostada ilma tellinguid kasutamata (Kolmanda isiku väide: „*Vaidlustaja ei ole põhjendanud, miks on tema arvates antud tööülesannet võimalik täita ainult tellingute rentimisega, aga mitte mingi muu töövõtte või tehnilise lahendusega*“). Tehnilises kirjelduses ettenähtud töid ei ole võimalik kvaliteetselt ja nõuetekohaselt teostada ilma tellinguteta, samuti ei ole mitte ühegi muu töövõtte või tehnilise lahendusega võimalik tagada hoone fassaadi kaitsmine ilmastiku eest ilma tellinguteta. Juhul kui Kolmas isik väidab, et selline töövõtte või tehniline lahendus on antud hanke eset arvestades võimalik, tuleb seda tõendada Kolmandal isikul, mitte Vaidlustajal.

5. Hankija, Tallinna Haridusamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija kontrollis esitatud pakkumusi ning saatis läbi RHR teabevahetuse 11.06.2024 madalaima maksumusega pakkumuse teinud pakkujale (PROFFIABI OÜ) küsimuse, kas pakkuja on kindel, et saab pakutud hinnaga teostada tööd vastavalt hanke tehnilisele kirjeldusele.

11.06.2024 saatis PROFFIABI OÜ läbi RHR teabevahetuse kinnituse, et nende pakkumuses esitatud maksumuse esildis sisaldab kõikide tööde maksumusi vastavalt tehnilisele kirjeldusele.

5.2. Hankija kontrollis PROFFIABI OÜ poolt esitatud pakkumuse maksumuse esildist ning küsis kinnitust, et nende pakkumuses esitatud maksumuse esildis sisaldab kõikide tööde maksumusi vastavalt tehnilisele kirjeldusele. Hankija ei leidnud, et PROFFIABI OÜ pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal.

Lisaks ei ole Hankijal lihthankemenetluses kohustust pakkujalt tõendeid küsida. Hankijal ei olnud kohustust PROFFIABI OÜ-lt tõendeid küsida.

5.3. Osauhing ARUNA-EHITUS oli pakkumuse esitamisel nõus asjaoluga, et vastavalt AD p-ile 7.1 otsus põhjendamatult madala maksumusega pakkumuste osas tõendite küsimisega lasub Hankijal ning juhul, kui Hankija isegi oleks leidnud, et tegemist on põhjendamatult madala maksumusega, oleks vastavalt p-ile 7.2 Hankijal õigus, aga mitte kohustus pakkumus tagasi lükata.

5.4. Juba Vaidlustaja ise on välja toonud, et põhjendamatult madala pakkumuse üle otsustamisel ei ole oluline vahe teiste pakkujatega vaid asjaolu, kas pakutud hindadega on võimalik tööd nõuetekohaselt läbi viia. Seega ei olnud ka Hankijal kohustust PROFFIABI OÜ pakkumust tunnistada põhjendamatult madalaks pakkumuseks.

5.5. Hankija juhib tähelepanu, et üle 70% Vaidlustaja poolt arvatatud maksumusest tuleb tellingute rendist, kuid pakkuja PROFFIABI OÜ teostab tööd ilma tellinguid kasutamata.

Hankija hinnangul on pakkuja PROFFIABI OÜ pakutud hinnaga 58 950,00 eurot võimalik tehnilises kirjelduses tööd kvaliteetselt ja tähtajaks teostada ning seetõttu ei leia Hankija, et tegemist oleks põhjendamatult madala pakkumuse maksumusega.

5.6. Hankija esitas täiendavad seisukohad.

5.6.1. Hankija küsis Kolmandalt isikult kinnitust, et kas pakkuja on võimeline pakutud hinnaga kõik tehnilises kirjelduses kirjeldatud tööd teostama, millele edukas pakkuja vastas, et on oma esitatud pakkumuse maksumuses arvestanud kõikide tehnilises kirjelduses olevate töödega. Kuna Hankijal oli detailne ülevaade kõigist pakkumustest koos ühikhindadega ei pidanud ta vajalikuks detailsemalt pakkumuse kohta uurida ning piisas kinnitusest, et nad teevad pakutud ühikhindadega nõutud tööd ära.

5.6.3. Tellingute kasutamine ei ole vajalik fassaadi SILS-i remonttööde või hoolduse jaoks, kuna paljude turul pakutavad hankes vajalikud materjalid on suhteliselt kiire ja optimaalse kivistumisajaga. Fassaadipesu, kui selleks kasutatakse survepesu, ei ole tellingute pealt otstarbekas ning ruumipuudusel keeruline teostada. Tellingud kasutatakse enamjaolt SILS-ide või krohvkatete rajamiseks, kuna selliste tööde iseloom nõuab kõikide materjalide pikemat katete all olemist, et kaitsta neid ilmastiku eest. Fassaadi värskendusvärvimiseks ei ole otseselt tellinguid koos katetega tarvis. Tööde teostamisel tuleb tagada, et värvitud pind ei saaks vihma 12 h jooksul värvimisest. Mineraalse dekoratiivkrohvi või armeerimiskrohvi remontimiseks peab arvestama 24 h perioodiga pinnale kandmisest, kus see ei tohiks sademetest märjaks saada. Esmatähtis on ilma tellingute ja kateteta töötades valida töödeks sobilik ilm.

6. Kolmas isik, **PROFFIABI OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. PROFFIABI OÜ pakkumus katab kõik sõlmitava hankelepingu täitmisega kaasnevad kulud. Vaidlustaja pole vastupidist tõendanud.

PROFFIABI OÜ hindade puhul ei esine hankelepingu mittenõuetekohase täitmise riski ning pakutud hindade juures on võimalik katta vähemasti lepingu täitmisega seotud otsesed kulud. Vaidlustaja pole vastupidist tõendanud. Antud juhul puudub hankelepingu mittenõuetekohase täitmise risk ja Vaidlustaja pole sellise riski esinemist ka tõendanud.

Pakkumuse maksumuse eest on võimalik hankelepingut täita. Vaidlustaja pole vastupidist tõendanud.

Vaidlustaja on vaidlustuses esitanud paljasõnalisi ja oletuslikke väiteid ja ei ole tõendipõhiselt tõendanud, et esinevad alused ja asjaolud, mille tõttu ei oleks saanud tunnistada PROFFIABI OÜ pakkumust edukaks. Selliseid tõendeid ei esine.

Vaidlustaja peab tõendama või vähemalt esitama usutavaid ja kontrollitavaid väiteid, et Hankija on teinud alapakkumuse kontrollimenetluses kaalutusvea. Vaidlustaja ei ole tõendanud kaalutusvea tegemist Hankija poolt.

6.2. Vaidlustaja ei ole põhjendanud, miks on tema arvates antud tööülesannet võimalik täita ainult tellingute rentimisega, aga mitte mingi muu töövõtte või tehnilise lahendusega.

Vaidlustaja väited ei saa kuidagi tõendada PROFFIABI OÜ töötajate töötasu suurust ja ammugi mitte ei saa need väited tõendada midagi olulist seoses vaidlustatud pakkumusega. PROFFIABI OÜ konkureerib ehitusettevõtjate tőoturul turutingimustel ja senise väga pika praktika ning kogemuse põhjal ei ole kordagi tekkinud tööjõust tulenevaid probleeme hankelepingute täitmisel.

Projektijuht (objektijuht) on PROFFIABI OÜ-l olemas iga riigihanke täitmisel ja nii ka

vaidlusaluses riigihankes.

Vaidlustaja esitab paljasõnalise väite, et arvestades vajadust teostada nii kruntimine, värvimine kui ka krohvimine, samuti hermeetikumide kasutamine ning arvestades remonditava pinna suurust, siis ei saa nimetatud materjalide maksumus olla väiksem kui 11 500 eurot. Jääb arusaamatuks, miks selle väite pinnalt ei saa maksumus siin olla väiksem kui 11 500 eurot. Puudub kontrollitav arvutuse käik.

Vaidlustaja on rajanud enda seisukohad otsitud ja oletuslikele väidetele. PROFFIABI OÜ pakkumuse aluseks ei ole valekalkulatsioon ja kohatu lootus.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija viib seda riigihanget läbi lihthankemenetlusena.

RHS § 125 lg 5 kohaselt lihthankemenetluse läbiviimisel järgib hankija käesoleva seaduse 1. peatükis ning §-des 77, 81 ja 82 sätestatud. Pakkumuste või taotluste esitamise tähtaja pikendamisel käesoleva seaduse § 82 lõike 1 alusel arvestab hankija käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud vastavat minimaalset tähtaega. Hankija kohaldab lihthankemenetluse läbiviimisel käesoleva seaduse §-des 85, 110–112, 114–117 ja 119 sätestatud, kui riigihanke alusdokumentides ei ole sätestatud teisiti.

Seega tuli Hankijal kohaldada selles riigihankes RHS §-i 115, kuid ainult siis, kui riigihanke alusdokumentides pole seondvalt põhjendamatult madala maksumusega sätestatud teistsugust regulatsiooni.

„Alusdokument” p 7. on sõnastatud järgmiselt:

7. Põhjendamatult madala maksumusega pakkumused

7.1. Kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on lepingu eset arvestades põhjendamatult madal, nõuab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust. Pakkuja on kohustatud esitama selgituse hankijale 5 tööpäeva jooksul vastava nõude saamisest arvates. Pakkumuse maksumus võib olla eelkõige põhjendatud RHS § 115 lõikes 7 nimetatud asjaoludega.

7.2. Hankijal on õigus põhjendamatult madala maksumusega pakkumus tagasi lükata, kui hankija leiab pärast pakkujalt nõutud selgituse saamist ja tõendite hindamist, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal või pakkuja ei ole tähtajaks esitanud nõutud selgitust.

7.3. Põhjendamatult madala maksumuse tõttu pakkumuse tagasi lükkamise kohta teeb hankija põhjendatud kirjaliku otsuse.

Seega on Hankija andnud „Alusdokumendi” p-is 7. teada, et:

- 1) selles riigihankes rakenduvad RHS § 115 lg 1 ja § 115 lg 7;
- 2) isegi siis, kui pärast selgituste ja tõendite saamist Hankija leiab, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal või pakkuja ei esitanud tähtajaks selgitust, on Hankijal õigus (mitte kohustus) pakkumus tagasi lükata;
- 3) pakkumuse tagasi lükkamine peab olema tehtud põhjendatud kirjaliku otsusega.

Kuna tegemist on lihthankemenetlusega, siis RHS § 115 lg 2 ja sellega seotud RHS § 115 lg-d ei kohaldu. Kuid „Alusdokument” p-is 7.1. on Hankija selgelt andnud teada, et kui Hankijal leiab, et pakkumuse maksumus on lepingu eset arvestades põhjendamatult madal, tuleb nõuda

selgitust. Ja „Alusdokument” p-ist 7.2. tulenevat õigust võib Hankija kasutada üksnes pärast pakkujalt nõutud selgituse saamist ja tõendite hindamist.

8. Riigikohus on asjas 3-19-1825 tehtud otsuse p-is 15 märkinud, et kui hankija pakkujalt juba selgitust küsis, algatas ta sellega, sõltumata pöördumise ajendist, pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli ning tal tuli pakkuja vastust ka sisuliselt hinnata.

Hankija on 11.06.2024 esitanud Kolmandale isikule järgmise küsimuse: „Kas olete kindel esitatud hinnakalkulatsiooniga saate tööd vastavalt tehnilisele kirjeldusele tehtud?”

Kolmas isik on 11.06.2024 sellele vastanud järgmiselt: „Proffiabi OÜ kinnitab, et esitatud hinnakalkulatsioon sisaldab kõik tööd vastavalt tehnilisele kirjeldusele.”

Hankija 11.06.2024 küsimusest Kolmandale isikule tuleneb, et Hankijal tekkis kahtlus Kolmanda isiku pakkumuses esitatud hinnakalkulatsiooni kohta. Kui Hankijal seda kahtlust poleks tekkinud, siis poleks olnud vajalik sellist küsimust Kolmandale isikule esitada. Vaidlust ei saa olla selles, et 11.06.2024 Kolmandale isikule esitatud küsimusega oli Hankija algatanud vastava kontrollimenetluse, et kõrvaldada kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuses.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et antud juhul rakendas Hankija „Alusdokument” p-i 7.1., kuid tegi seda vastuolus selle sisu ja eesmärgiga. Hankija küsimusest ei saanud Kolmas isik otseselt järeldada, et ta peab oma pakkumuses esitatud maksumust põhjendama ja selgitama.

Kui Hankija on juba alustanud „Alusdokument” p-i 7.1. alusel kontrollimenetluse, siis vaatamata sellele, et „Alusdokument” p-st 7.2. tuleneb Hankija õigus lükata pakkumus tagasi, tuli Hankijal selgitada välja kuidas Kolmanda isiku maksumus on kujunenud ja kas kõigi kuludega on arvestatud. Ja alles seejärel, kui Hankija oleks leidnud, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ongi põhjendamatult madal, oleks Hankija saanud otsustada, kas pakkumus tagasi lükata või mitte. Sellise regulatsiooni on Hankija ise „Alusdokument” p-is 7. ette näinud ja pidi sellest ka lähtuma.

Käesoleval juhul on Hankija piirdunud üldise küsimusega ja leppinud sellele esitatud üldise kinnitusega. Hankija on jätnud välja selgitamata kuidas ja miks on pakkumuse maksumus (58 950 eurot) oluliselt madalam teistest pakkumustest (134 800 eurot ja 136 088 eurot) ja Hankija määratud eeldatavast maksumusest (100 000 eurot) ja seda, kas sellise maksumusega on võimalik sõlmitavat hankelepingat täita.

Puuduvad mistahes andmed kulude kohta, mis selgitaksid madalat maksumust ja puudub viide RHS § 115 lg-s 7 loetletud (või mõnele muule) põhjendusele, miks esitatud maksumus on just selline.

Hankija on vaidlustusmenetluse väitnud, et kuna detailne ülevaade kõigist pakkumustest koos ühikhindadega (lisa 2) oli olemas ei pidanud ta vajalikuks detailsemalt pakkumuse kohta uurida ning piisas kinnitusest. See aga pole kooskõlas „Alusdokument” p-iga 7.1.

9. Vaidlustusmenetluses on Vaidlustaja põhjendanud seda, miks ta leiab, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal. Vaidlustaja on toonud välja tellingute rendi kulud, tööjõukulud, materjali kulud ja ehitusplatsi kulud.

Hankija on selgitanud, et Kolmas isik ei kasuta tellinguid, sest Kolmas isik teeb töid sobiliku ilmaga.

Kolmas isik on selgitanud, et tellingute rentimise asemel on võimalikud muud töövõtted või tehnilised lahendused, aga pole öelnud millised ega ka kinnitanud, et ta tellinguid (millede kasutamise maksumus Vaidlustaja hinnangu on 43 407 eurot (ilma käibemaksuta)) ei ole planeerinud kasutada. Vaidlustaja on esitanud täiendavate seisukohtade lisas arvamuse, miks pole võimalik töid ilma tellinguteta teha. Hankija ja Kolmas isik pole tõendanud, et selles arvamuses toodu pole õige.

Vaidlustusmenetluses pole Hankija ega ka Kolmanda isiku poolt esitatud ühtegi kalkultatsiooni, mille alusel oleks vaidlustuskomisjonil võimalik veenduda, et Hankija järeldus, et Kolmas isik on arvestanud kõikide vajalike kuludega, on õige.

10. Algatades „Alusdokument” p-i 7.1. alusel kontrollimenetluse ei saanud Hankija ainult pakkumuses esitatud andmetest ja 11.06.2024 esitatud üldisest kinnitusest lähtuvalt olla veendunud selles, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ei ole põhjendamatult madal, mistõttu Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta tuleb tunnistada kehtetuks vastuolu tõttu „Alusdokument” p-i 7.1., RHS § 115 lg-ga 1 ning RHS § 3 p-iga 1 (Hankija tegevus Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimisel ei ole läbipaistev ja kontrollitav).

Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamine ebapiisava kontrolli läbiviimise tõttu ei tähenda, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus oleks põhjendamatult madal ja pakkumus tuleks igal juhul tagasi lükata.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

11.1. Hankijalt kuulub Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 640 eurot.

11.2. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude 1592,50 eurot (käibemaksuta) välja mõistmiseks (12,25 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 130 eurot (käibemaksuta)).

Vaidlustuskomisjon peab seda lepingulise esindaja kulu vajalikuks ja põhjendatuks. Seega 1592,50 eurot (käibemaksuta) tuleb Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõista.

11.3. Hankija ja Kolmanda isiku kulud vaidlustusmenetluses jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets